

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4 —Estranger, 5.

CAPS DE BROT

L. SECO DE LUCENA

¿Qui es que no ha saborejat
la prosa fina, atildada
del popular director
de «El Defensor de Granada»?
¿Qui no coneix lo soldat
que viu lluytant nit y dia
en pro de la ilustració
de la hermosa Andalucia?

CRÓNICA

Los estudiants de Medicina tenen rahó.

Per molt menys de lo que á n'ells los passa hi ha qui's declara en *huelga*: ¿per qué, donchs, no 'ls ha de ser permés declararar's hi ells, si fins á cert punt aqueixa *huelga* estudiantil qui en realitat la promou es lo mateix govern?

La carrera de Medicina no s'estudia solament en los llibres. Ja desde 'ls primers anys de la facultat es necessari practicar exercicis sobre 'ls cadáveres. Per més que 'ls llibres expliquin, may donarán una idea tan clara de com está format l'home, com obrint un cadáver y examinantlo per dintre. D'aquí l'assignatura de *anatomía* qu' es la primera fita de la carrera mèdica.

Pràcticament serveix ademés per posar á proba 'ls nervis y l'estómach dels aspirants á metje. No tots poden resistir impávits los traballs de dissecció. Algúns fan lo cor fort y acaban per acostumar's hi; pero n'hi ha d'altres que desde que assisteixen á aquellas cruentas operacions perden la gana y la son, y no tenen més remey que canviar de carrera. Per metjes no serveixen, y per aixó es preferible que 's desenganyin desde que comensan, que no quan ja tinguessin los estudis més adelantats.

Després de l'anatomía, venen novas assignaturas de caràcter eminentment pràctich.

Per més que 'ls llibres descriugin las enfermetats ab tots los péls y senyals, no hi ha cap autor que pugui explicarlos ab tanta claretat com la presencia de un malalt.

D'aquí las clínicas, assignaturas de caràcter pràctich, tan indispensables, que un metje, al terminar la carrera, 's veuria perdut, si no las hagués practicadas.

Las clínicas figuran en lo programa oficial de la ensenyansa.... Y sembla natural que 'l govern que las imposa deuria també facilitarlas.

¿Succeheix aixís á Barcelona?

* *

Lo Colegi de Medicina de Barcelona está enganxat com una excrecencia al Hospital de Santa Creu.

Podia prestar lo servey á qu' está destinat al final del últim sigle, quan la medicina y la cirurjía no havían prés la volada que tenen avuy, y quan no 's contava ni 'l deu per cent de alumnos que avuy segueixen la carrera mèdica..

En un local esquifit, anti-higiènich y sense cap condició s' ensenya avuy la carrera de metje. L'hospital vehí, regit per un *prior eclesiástich* y per una junta de la qual forman part *dos canonjes*, s' encarrega de proporcionar cadáveres y malalts als cursos. Pero á cada punt la *ciencia* y l'*escrupulositat mística* xocan y tenen qüestions. Las quisquillositats dels senyors del Hospital donan lloch á continuos disgustos. Lo menos que 's figuran aquells senyors es que no están obligats á res, y si fan alguna cosa es per pura condescendencia. Regeixen un establiment de caràcter particular, y en rigor tenen rahó. La rahó no podém negarla á qui la té, aixís sigui un moro com un canonje.

Pero ¿cóm lo govern deixa la ensenyansa oficial á mercé de la Junta de un establiment particular?

Aquí está 'l *quid*. Y aixó fa més de un sigle que dura.

Avants de tirar endavant, y per amenisar una mica aquestas ratllas, citém la frase célebre de un catedràtich, respecte al Hospital:

—Los malalts de aquesta santa casa prenen caldo respirable y respiran ayre comestible.

De manera que si 'ls malalts, que al cap y al últim tenen un dret indiscutible á ser assistits, la passen tan mal, ¿quina no será la sort dels catedràtichs y alumnos de la facultat, vivint com viuen de la condescendencia de la Junta?

* *

Bé ó malament la cosa anava seguint. Totas las clínicas tenian lloch en l' Hospital, menos la de criaturas. Per aquest cas especial la facultat se valia de la Casa d' Expòsits.

Pero la Casa de Maternitat ha sigut trasladada á las Corts de Sarriá, y adiós *clínica de las enfermetats de la infancia*.

A no ser que catedràtichs y alumnos deixin cada dia las aulas, y prenent lo tranvía de vapor, se trasladin al vehí poble, pera fer allí lo que ab més ó menos comoditat venian fent en lo carrer de Ramalleras.

Aquesta ha sigut la gota d'aygua que ha fet vessar la copa. Los estudiants han expressat aquest dia 'l séu disgust, de la manera ruidosa que solen ferho. Tal vegada si no haguessin cridat péls carrers, si no haguessin xiulat, si no haguessin armat saragata, si no s' haguessin declarat en *huelga* treballant activament porque la *huelga* siga general, ningú 'ls hauria escoltat, ningú hauria fet cas de las sévas reclamacions.

Y 'l govern que 'ls cobra las matriculas, y que vé obligat á reunir tots los elements necessaris pera l' ensenyansa, ¿quinas providencias ha prés?

Lo Sr. Sánchez de Toledo va rebre als estudiants ab molta amabilitat, quedant en enviar una memoria al govern.

Pero 'l govern llegirá ó no llegirá aqueixa memoria, y cas que la llegeixi será capás de dir:

—Los estudiants de Barcelona poden tornar á saber la resposta de aquí una cinquantena d'anys, que ja veurém si per aquesta fetxa s' haurán comensat las obras del nou hospital clínich.

Perque vaja: ¿semos ó no semos?

¿S' han de gastar los fondos del Estat en hospitals clínichs? ¿No es mil vegadas més divertit invertirlos en hipódromos y plassas de toros?

Los estudiants de medicina tenen un recurs que assegura 'l séu porvenir: déixinse de llibres y de clínicas. ¿Volen fer carrera; pero carrera brillant y bèn recompensada? Estudihi per jockeys ó per toreros.

Divendres al vespre, totas las personas que s'esqueyan á passar per la Rambla de las Flors, varen tenir ocasió de veure un espectacle desusat: una muda de casa realisada á altas horas de la nit.

Es á dir: no era una muda de casa: era una muda de cassino.

Allá en aquell local ab los séus finestrels enviadriats s' hi reunian los *sarauhistas*, feya alguns mesos.

Ningú 'ls empetava la basa.

—¡No 'm farém pochs de correligionaris!—deyan ells.—Lo local que tenim es lo mateix que un gran cotxe aturat al bell mitj de la Rambla. May siga sino pèl local hi caurán com moscas.

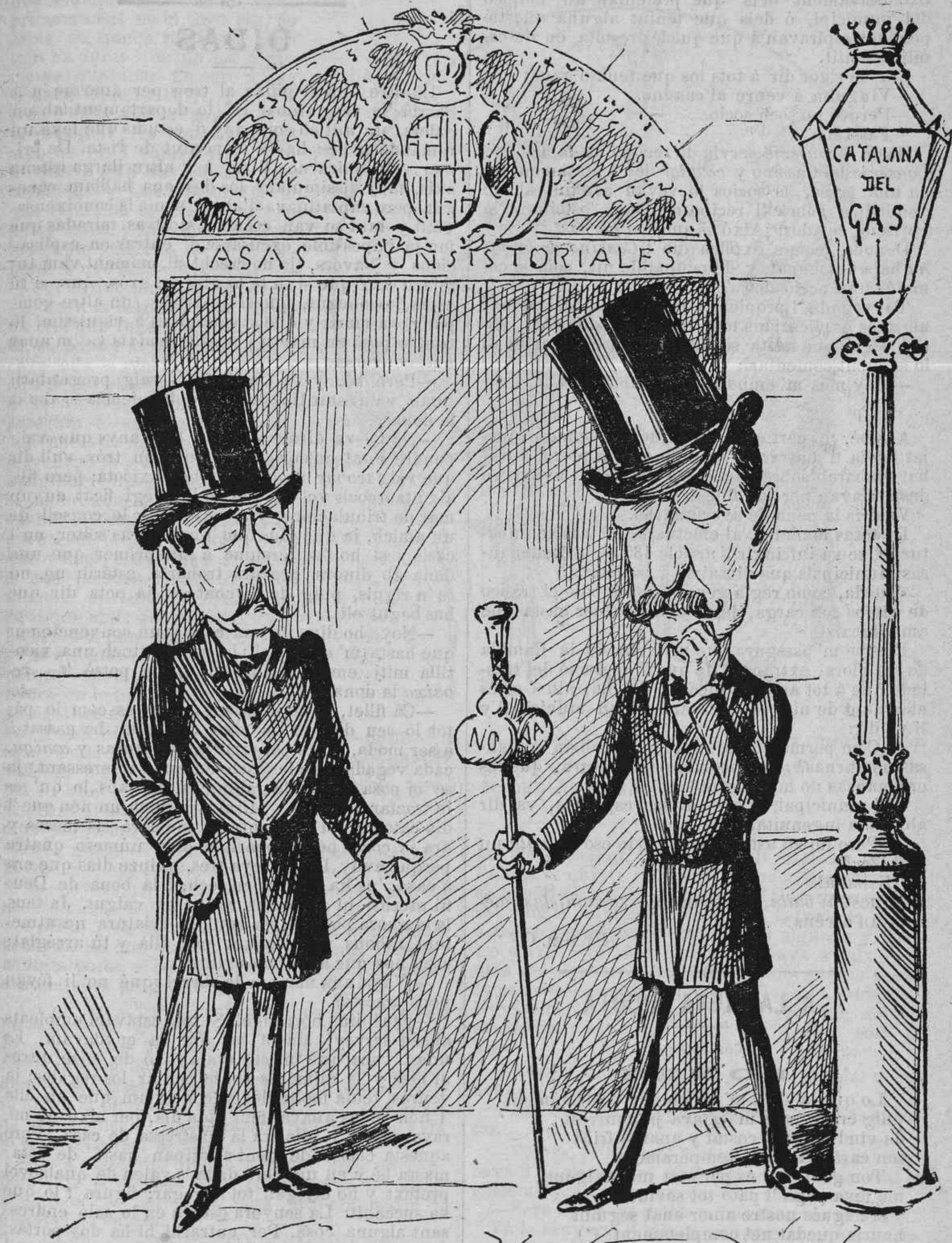
Y vinga reclutar socios de *pela* en amunt.

Com als temps dels envelats.

—¿Pero ja podrém pagar lo lloguer?—preguntavan alguns desconfiats.

—Deixatho corre—contestavan los que 's creyan estar en l'intríngulis—mentres aquells siguin regidors, lo cassino está assegurat.

VACILACIONS

—¿Qué hem de fer, senyor Martí?
 ¿Pren ó no pren lo bastó?
 —¿Qué hem de fer, senyor Porcar?
 ¿Empunyo la vara ó no?

Lo públich s' havia acostumat á dirne lo *Cassino de la gana*.

¿Saben per qué?

Perque las llistas dels socios s' anavan nutrint exclusivament dels que pretenian un empleo del municipi, ó dels que tenint alguna qüestió pendent aspiravan á que quedés resolta en determinat sentit.

Era de rigor dir á tots los que tenian gana:

—Vinguim á veure al cassino.

—Pero si no soch socio...

—Fássise'n.

Hasta 'l *conserje* servia de reclám als famélichs. *Conserje del Cassino y celador del Ajuntament* tot en una pessa, 'ls socios lo veyan acudint al seu domicili á cobrá 'l recibo mensual, ostentant la gorra de celador. ¡Aixó sí que son *gorras!*...

Donchs, ¿cóm s' explica que 'l *Cassino de la gana* haja desocupat, y desocupat de nit, com si cometés una acció lletja?

Tal vegada 'l propietari de la casa podria donar algunas explicacions més ó menos edificants. Estich segur que hasta seria capás de coronarlas ab lo següent comentari:

—May més m' embolico ab *sarauhistas*.

*
* *

Ara bé, ¿es cert que 'l dissapte al dematí 'l jutjat havia d' entrar al cassino per la porta, á trabar embarch sobre 'ls mobles que la nit avants se despenjavan per las finestras?

Valdria la pena de averiguarho.

De totas maneras, al efectuarse 'l traslado nocturno, se vá infringir l' article 435 de las ordenansas municipals que diu aixís á la lletra:

«Queda, como regla general, prohibido el tráfico de carros con carga, desde el anochecer hasta que amanezca.»

Fins se m' assegura que un vehí de la Rambla de las Flors, extranyat de que l' operació del traslado que á tot arréu s' efectúa de dia, allí s' estés efectuant de nit, va encararse ab un municipal y li va dir:

—¿Cóm permeten vostés que 's realisin mudansas nocturnas? ¿Qué no sab, per ventura, que las ordenansas no ho consenten?

Y 'l municipal, arronsant las espatllas, va dir ab molta ingenuitat:

—¿Pero no vé usted que en todo eso *hi baila un recibidor?*

¡Hi baila!...

Aquest *hi baila*, tractantse de *sarauhistas*, mereix ún ascéns.

P. DEL O.

A LA MEVA XICOTA

(Contestació)

SONET

Lo que 'm dius m' ha vingut perfectament puig cregas que m' estava ja aburrint de vindre al teu costat y anar sufrint ton caràcter y ton temperament.

Ton geni, qu' es per cert mol exigentt, me feya pagá 'l pato tot sovint, y si hagués nostre amor anat seguint hauria quedat net, completament. (*)

Mes ara ab molt gust méu quedo cessant puig m' acabas d' escriure punt per punt que no vols que jo siga 'l teu aymant.

(*) De butxaca.

¡Infelis!... ¡Si de donas n'hi ha un bon munt!...
Y á més, ningú anirá ja criticant
si faig l'os carré avall y carré amunt.

PERE LLORET.

DIDAS

L' altre dia al pujar al tren per anarme 'n á Sarriá 'm vaig trobar en lo departament ab en Saleta, un antich company d' estudis que feya un remat de temps havia jo perdut de vista. De primer vam mirarnos l' un á l' altre llarga estona axis, mitj dissimulant, los dos ens habiam conegut, pero cap atinava d' ahont venia la coneixensa. Tant y tant se van creuhar nostras miradas que fou ja impossible excusarse d' entrar en explicacions y llavors, ¡jo ho crech! al moment vam tutejarnos. Y que si tú te has tornat grós, que si tú estás desconegut, que si l' Artigas (un altre company) vá morir y que si sutano es á riquíssim, lo tren se posá en marxa y nosaltres aixis va 'm anar fent conversa.

—Pero bé, y tú ¿qué fas?—vaig preguntarli quan vam estar tips de parlar dels demés—¿ahora la donas?

—Noy,—va dirme—jó ja fa tres anys que vaig pendre estat ensopegant' ho un bon trós, vull dir que vaig trobar *cacao* y una bona xicota; pero fill, aixó tampoch vol dir que no 'm vegi ficat en un mar de tribulacions, y si vols seguir lo consell de un amich, ja que dius que 't conservas solter, no 't casis y si ho fás, creume á mí, primer que una dona ab diners procura trobarla estéril; no, no te 'n riguis, puig de lo contrari ja pots dir que has begut oli...

—Noy, ho dius ab una cara y un convenciment que hasta m' escamas! ¡Jo que ja tinch una xicotilla mitj emparaulada! Bé, ¿qué potsé 't... *rebaixa* la dona?

—Cá fillet, si no hi ha un millor, es com lo pá; tot lo seu defecte es aixó que avuy ha passat á esser moda, no 's pot criar las criaturas y *amigu*, cada vegada que la tinch en estat interessant, ja se 'm posa la pell de gallina; tú no sabs lo qu' es lo tractar ab didas.... Mira, ara tinch un nen que 'l dia catorze del més entrant me farà sis mesos y ara ja corro pera trobarli la dida número quatre perque avuy la que feya tres, quinze dias que era á casa, 'ns ha plantat en sech, á la bona de Deu: ni prechs, ni promesas, res hi ha valgut. Ja tens la senyora plorant per aqui, la criatura no atment rahons y xisclant per allá y tú arréglat; creu noy que aixó no es viure!...

—¡Vaya una manera de obrar! ¿qué no li féyau bons tractes?

—¡Qué dius borrhango! ¡Si tots estavam empleats al seu servey! Massa bé que la cuydavam. Es una... vaca que 'ns costava á rahó de onze duros al mes y 'ls aliments sense contar los regalos; ja veurás, tenia molta llet y coneixiam que ab ella 'l nen se 'ns anava fent cada dia, per aixó no miravam prim y ella era la mastressa de casa. Pero aquesta classe de gent s' atipan hasta de esta massa bé y en un' hora dada 's valen de qualsevol pretext y ho etjegan tot á fregar; figura 't lo que ha succehit: La senyora estava en lo saló endresant alguna cosa. Per entrarhi hi ha dos portas, la que vé de 'l *recibidor* y l' altre que dona al nostre quarto: davant d' aquesta hi tenim un gran mirall gros, los transparents estavan abaixats donant una *semi-fosquedat* al local, donchs noy, la dida obra la porta del nostre quarto, queda un

ECOS DEL CENTENARI

moment inmòvil y ¡pataplám! torna á tancar-la ab una revolada y se 'n vá cap á dins movent una resolució. La meva dona primerament no 'n feya cás, no sabia de que 's tractava; pero tant ha durat que no ha pogut menos que anar á veure á que 's devia aquell xibarrí, y que 't creus, ab una mica més li toca la esquena! Ha comensat que aixó no eran cosas de fer, que lo que 's feya ab ella era una cotxinada y que vet'aquí á lo que conduhia lo posar carinyo á las casas, y que li arreglessin lo compte puig ella no volia esperar á que la despatxessin.

—¿Pró qué s'ha trastocát dida? —li deya la senyora—¿de ahont ha tret que voliam despedirla?— Sí, sí, pot fer lo desentés—replacava ella —¿vol negar lo que aquest uys han vits? ¡Deula fassa bona! val més que no 'n parlem, arreglim lo compte y en paus.

Després de molts prechs, d'intervenirhi jo y tot lo que 't pugas imaginar, havem cregut que realment aquella dona no es tava bé del cap y que lo millor era accedir á ferli'l compte, perque vamos, confia una criatura á una persona tarada d'entement: un dia te la mata. Vet'aquí que aixis que ha estat fora, ha sortit la minyona de la cuyna y 'ns diu que la dida ha marxat perque havia sorprés á la senyora en lo saló estant xiu, xiu ab un altra dida pera sustituhir-la. Nosaltres cada vegada més convensuts de la malaltia de cervell qui li suposavam; ¡sino sabia lo que s'empatollava, vés si á casa hi havia entrat un altre dida! Entre mitj de tot donavam

encare gracias á Deu perque haviam descubert la cosa á temps per evitar un que sentir. De sote la senyora, que havia tornat cap al saló tot aconsolant al nen, me crida y 'm diu:

—Mira, ¡vet aquí la dida que ha vist aquella beneyta! Es que pot ser no havia entrat may per aquesta porta, s'ha vist en lo mirall y ha prés per altra la séva propia imatge...

Corro cap al balcó confiant véurela encare en lo carrer: sí, sí, dida m'has dit, qui sab ahont paravan ella y 'l farsell... Una amiga 'ns ha donat la direcció de una que té la llet de tres mesos, que viu á Sarriá y cap allá faig camí per veure si hi arribo á temps per embargarla y portarla avall ab las condicions que li passin pel cap, puig de lo contrari estem perduts, vet 'ho aquí.

—Ja t'asseguro que no 't faltan mals de cap; pero vaja, si aquesta estés compromesa no faltan «Centros» á Barcelona pera proporcionarte 'n quantas ne vulgas.

—Ay fill, ¡com ho dius tú! Si n'estich fins aquí dalt, de las didas de «Centro» ¡No hi ha animal de més mal ferrar! La primera que 'm va tenir lo nen era una aragonesa proporcionada per una agencia de aquestas, la vaig aguantar vuit dias perque ab aquell cafre 'l meu fillet tenia sempre

—¡Qué diu! ¿si vivian tranquils los indios quan Colón va arribarhi?... ¡Y tal, home, y tal!... Miri si n' eran de felissos, que ni tenian Ajuntament.

la vida al encant. No més te vull explicar un fet, l'últim. L'últim setxt dia que era á casa van sortir al dematí ab la senyora per anarliá comprar un calsat puig n'anava destrossada. A la tarde la vá fer arreglar perque volia anar á fer algunas visitas. Lo cotxe feya rato que s'esperava á baix y la dida may baixava, hasta que la méva dona perdé la paciència y pujá un tram d'escala cridantla. Noy, al cap d'una estona te la veu eixir del pis arrossegant los peus, fent uns passos com d'aucell.

—Vamos dida, —va dirli—ja 's fá pesada: dona, donguis una mica de ansia!

—Ay señorita, ¡si no puedo andar! Los zapatos...

—Vamos, ja hi som! Y aixó que quan se las probava li he preguntat cent cops si le feyan mal y vosté nó que nó... y ara 'm surt ab aquesta!...

—Pero nó, si me están muy anchas, es lo otro.... Vá la senyora, li mira y veu que la gran burra no havia tallat lo nyinyol que unia las dos sabatas pel darrera! Per un voler de Deu no 's van estimbar ella y criatura.

Jo al saberho, 'n busco un altra, y dimiteixo in continenti á l'aragonesa.

Ara no 't vull parlar de la corrúa que varem

tenir quan la primera nena, perque fora llarch de contar; allà n' haurias vist de brutas, de llargas d' unglas, unas ab marit y altras sense, una que feya tres ó quatre anys, tots d'un tiron, que criava; en fi pensa tot lo que vulgas y 't quedarás curt...

De cop, tot butxaquejant vá fer petar un patern que feu girar á quants estavan en lo vagó.

— Té, — va dirme — ara 'm trobo que m' hi deixat l' adrés d' aquesta dida á l' altra americana, jo crech que finalment faré cap á Sant Boy! No 'm queda altre remey que baixar á la primera estació que vinga y tornarme 'n cap á Barcelona... (altre patern). Te dich noy que la sort me treu de tino! Creume, no 't casis y si ho fás procura 't una dona estéril...

— Bé, ja ho has dit y ¿cóm la trobas una dona aixís?

— Fill, per antecedents, cóm vols que t' ho espli qui... mira, buscate 'n una que 'ls seus pares no bagin tingut familia...

— Bueno noy, lo tren se pára y baixo aquí... Ja ho sabs donchs, planye 'm y mana. ¡Adeu!

— ¡¡¡Abur!!!

ANDRESSILLO.

COMPTÉ RODÓ

A mon amich T. Comellas

Passava balans de números
l' altre dissapte l' Antón,
y ataleyat fullejava
lo Diari y 'l Major,
puig li faltavan deu céntims
en las sumas dels deudors,
y en Tomás, que l' esperava
per 'ná á la Rambla á dá un tom,
aixís impacient li deya:

— Vaja ¿qu' hem de fer, Antón?
¿encar no plegas? ¿qu' esperas?
¿qué pensas ferm'hi estar molt
sentinte com repeteixes:

poso un set y 'n porto nou;
vuyt y dos, deu y tres, tretze
y nou que fan vintidós?...
Noy, te soch franch, me mareja,
ja 'm té plé aquesta cansó!

— Tingas un xich de paciència!

— Bé, si, pro ja será fosch
quan sortim del escriptori.

— Es cosa de pochs segons;
déixam trobá aquesta errada
y 'ns en aném.—Lo qu' es jo,
ja no vull més esperarme
perque estich tip de majors,
de fólios, sumas, traspastos,
de Diaris y de tot.

— Vaja, home, sembla mentida!

Espera un minut tan sols
y si no trobo 'ls deus céntims
que 'm faltan, toquém lo dos.

¡Y per deu malehíts céntims
fas estarme neguitós?

No 'ls busquis més, t' ho demano,
deixa aquestos paperots!—

Y posant má á la butxaca
diu ab tó de protecció:

— Té, vet' aquí los deu céntims;
tanca 'ls llibres y á dá 'l vol.

JAPET DE L' ORGA.

MITJ ENLAYRE

Estém en plé periodo provisional: tot es interi,
tot es transitori, tot s' aguanta mitj enlayre.

¿Cóm marxa alló de la informació gubernativa
respecte dels assumptos municipals?

No se sab. Se diu que un dia d' aquests tal ve-
gada... pero que 'l govern necessita avants recu-
llir certs datos... á pesar de que es molt possible
que...

En fi: que la tal inspecció ha quedat, quan me-
nos, en suspens per una pila de temps.

¿Y del negoci del nou arcalde? ¿qué hi ha?

Pues... hi ha que no hi ha res: es dir, res fixo y
definitiu.

Vajan á trobar al Sr. Porcar y procurin interro-
garlo. ¡Veurán quin cubell d' aygua clara 'n
treurán!

La conversa resultarà del tenor següent:

— Y donchs, D. Manuel, ¿no deya que se 'n
anava?

— Si, senyor: y continúo dihentho.

— ¿Pero no aguanta la... vara encare avuy?

— Si, senyor: efectivament encare l' aguanto.

— No obstant ¿vosté insisteix en abandonar-la?

— Si, senyor: insisteixo.

— ¿No sab quán será aixó?

— No, senyor: no ho sé, ni ho he sapigut may,
ni penso saberho en ma vida...

Després d' aquesta conferencia, que pam més
pam menos es una fidel transcripció de lo que seria
un diálech ab lo Sr. Porcar, fassinme 'l favor de
dirme si aixó de la vara pot estar més enredat y
més confús.

Com si aquestas interinitats fossin pocas, ara
s' inaugurarà un matadero nou, que tindrà 'l ca-
racter de provisional.

Provisionalment, los estudiants d' algunas fa-
cultats s' han declarat en huelga.

Provisionalment, al hospital s' hi ha encés una
guerra civil que amenassa sembrar de víctimas
totas aquellas salas.

Y *provisionalment*, aixó s' ha convertit en un
desgabell en que cadascú tira per allí hont vol y
tothom fa lo que li dona la gana.

Pero en mitj d' aquest desconcert, per sobre
d' aquest desafinament colossal, apareix lo termó-
metro y 's calsa, materialment, las botas.

De tots los perturbadors y *provisionalistas* que
avuy corren, la temperatura es lo més notable.

¿Saben dirme en quina estació ens trobém ac-
tualment?

Si escoltém al calendari, estém ja en l' últim ters
de la tardó.

Pero si ho preguntém á las personas que súan,
vindrà á resultar que encare no hem sortit del
estiu.

Las víctimas d' aquest desequilibri, com es de
suposar, son los sastres.

— No 's ven res—diuhen.—no 's despatxa una
pessa de roba.

— ¿Per qué?

— La gent espera que fassi fret pera provehirse.

— En cambi, donchs, haurían de comprar algu-
na cosa d' istiu.

— Encare 'n tenen de roba prima.

— Digui, pues, qu' están ben frescos vostés...

— ¿Ab aquesta calor?... Si, senyor: n' estém efec-
tivamente.

MATÍAS BONAFÉ.

ACUDITS

PÉL MUSEO D' ANTIGÜETATS

Un óptich troba á un séu company sorprenentlo la novetat de que aquest usi lentes.

—La vista se m' escursa — diu aquest darrer — y al últim m' hi hagut de posar lentes... Mira m' han costat onze duros.

—A veure... á veure.

L' optich los examina un petit rato, y després diu:

—Sabs noy qu' estás més mal de la vista de lo que 't figuras?

—¿Y aixó?... ¿En qué 't fundas?

—En que per pagar onze duros per un mort de aquesta especie, 's necessita talment no veurhi.

UN ESPANYOLET.

PENSAMENTS. — Las donas son com las alhajas: quan son bonas se venen; quan son regulars s' empenyan, quan son dolentas se llensan.

∴ L' amor més desinteressat que 's coneix, es l'amor á la patria; lo més interessat, l' amor á la vida.

∴ Quan se comensa á estimar es per ilusió; quan s' acaba, per aburriment; y quan se continúa per conveniencia.

∴ Contra 'ls enemichs de l'ánima:

Contra 'l mon hi ha la dinamita. Contra 'l dimoni, la creu. Contra la carn .. la Quaresma.

NARCÍS GAY VIETA.

IENCARE T' ESTIMO!

Vaig dirte que t' estimava y tot mon ser tremolava al ferte tal confessió, puig sent tú rica y jo pobre ja coneixia de sobra que ma paga fora un nó.

¡Pobret de mí, com penava!...

¿li dius? ¿no li dius? pensava, un greu desengany tement; y encare que un nó ja veyá, potser t' enganyas, jo 'm deya, qui sab si per tú amor sent.

Y ab aqueix dupte en batalla vaig fabricar ma mortalla buscant en lo cert estar: puig que un ¡nó! teu va obligarme ab altra dona á enlassarme per ton recort olvidar.

En va fou: á totas horas ab expressions tentadoras veig ton rostre seductor, y fugint jo del bullici cerco sol lloch, y ab desfici vens tú allá á calmar mon plor.

Ab ton recort m' extasiava l' altre día, y fins plorava, quan la dona 'm sorprengué y ab veu que del cor li eixia, —Qu' es, que't passa, ánima mía ¿qué duptes de mí, potsé?

—¿Ahont aneu, Mariagna? ¿Qué us mudéu de casa?
—No, filla: me 'n vaig al *Parca*, que diu que hi ha un *museyu*, que compra trastos vells y cosas trencadas.

¿Qué no soch ja de tú aymada? deya ab veu emocionada tot aixugant lo meu plor. Y jo tal finesa agraíia petonejantla ab follia... pro feya aixó al teu recort.

JOSEPH LLEDALUA.

LLIBRES

MÚSICA DEL PRESENTE. — *Estudio filosófico-musical del wagnerismo*, por el DR. R. SALVAT C. — ¿Per qué será que 'ls metjes cataláns hajan mostrat sempre afició decidida á preconisar l' obra musical del gran reformador de la música? Lo malaguanyat doctor Marsillach-Lleonart, vá comensar anys enrera ab la séva obra *Ricardo Wagner, ensayo biográfico-crítico*; lo doctor Letamendi, metje y músich en una pessa, vá prosseguir aquest treball; vé ara 'l doctor Salvat, que també es metje y que ha tingut ocasió de residir á Alemania

una llarga temporada, y paga á la música de Wagner lo tribut del séu talent y de la séva admiració.

Avuy aquesta música s' ha anat obrint camí, y es admesa y aplaudida en tot lo mon. Ja no es la música del porvenir, com deyan avants, sino la *música del present*, com afirma 'l doctor Salvat.

Per aixó vé molt á tom estudiarla baix l' aspecte filosófic y artístich, com ho fá l' autor d' aquest llibre, que comprén las següents materias: «Esbós del drama musical; principals objeccions fetas al wagnerisme y refutació d' ellas; superioritat de la escola de Wagner sobre las demés, per las excellencias dels séus fonaments; barreras de resistencia al wagnerisme en nostres días y triunfo incipient del drama musical.»

Totas aquestas materias están tractadas ab verdaer coneixement de la cosa y ab un criteri molt ilustrat, aixís com també ab una forma literaria clara y precisa.

CÍRCUL POSITIVISTA.—*Primer certámen verificat lo día 18 de Setembre de 1892.*—No sols aquest Círcul va realisar un certámen poétich, repartint alguns premis de valia, sino que ademés s' ha apressurat á estampar lo volúm de las composicions premiadas.

En aixó últim ha demostrat ser un verdaer *Círcul positivista*.

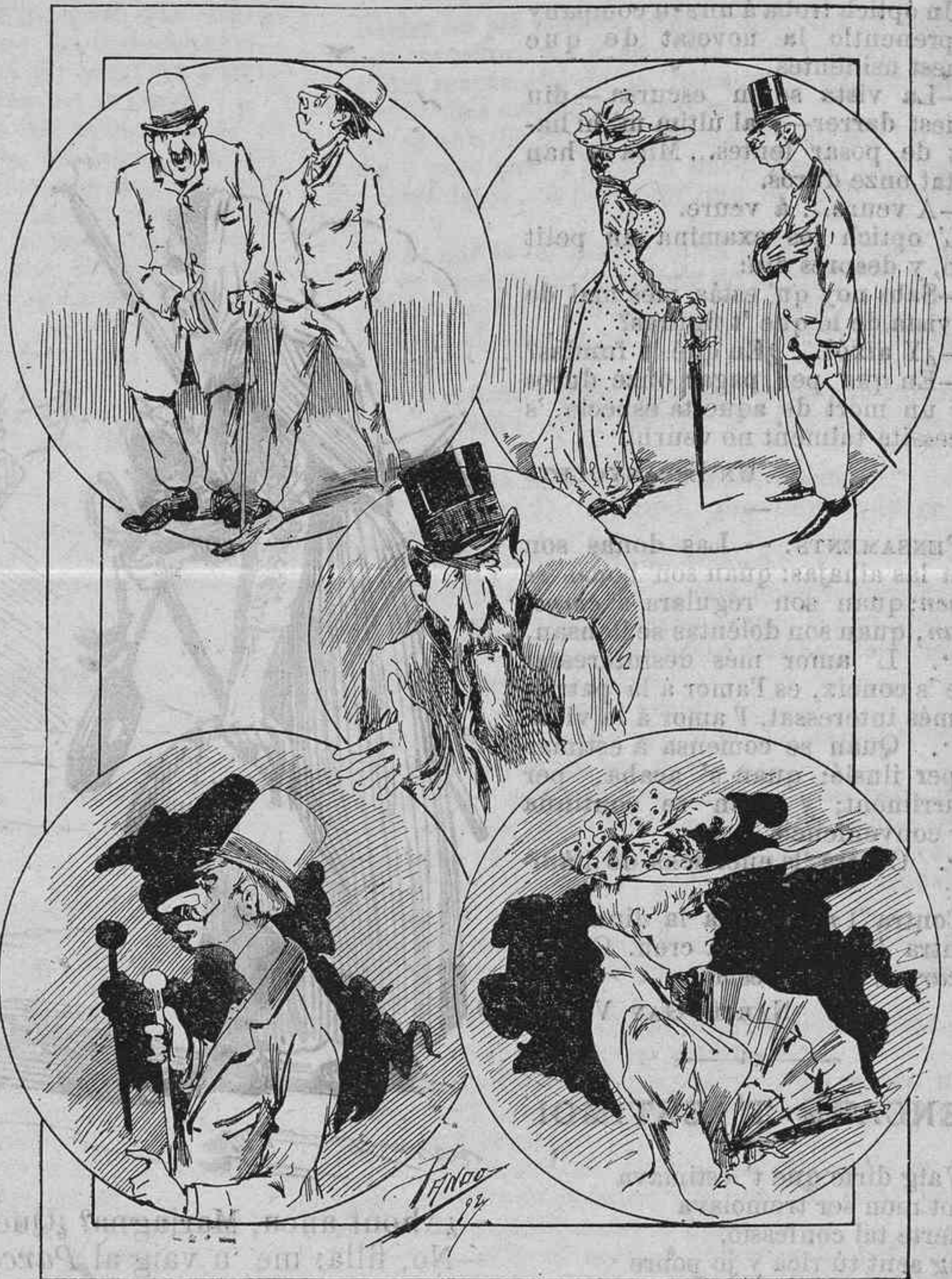
Lo volúm, ademés dels discursos dels Srs. President, Secretari y del soci que doná las gracias, conté traballs literaris dels Srs. Suriñach y Baell, Masifern, Bonet, Ubach y Vinyeta, Monistrol, Mirabent, Casademunt, Iglesias Guizard, Lluís Millá, Santiago Boy y Company y Fages.

No té aquest volúm las pretencions dels Jochs Florals, pero 's fá llegir ab tant ó més gust que 'ls que publica aqueixa encopetada institució.

Hem rebut lo quadern 2.º de la *Historia de Tarragona*, de D. Bonaventura Hernández de Sana-huja, y que promet ser una obra notable; los 74 y 75 de la interessant novela, de Puschine, *Proletarios y burgueses*; y 'ls 47 y 48 del *Diccionario de la lengua castellana*, ab la correspondencia catalana, que baix la direcció del Sr. Donadiu Puignau, vé publicant ab tant acert la casa dels senyors Espasa y C.^a

RATA SABIA.

TIPOS Y TIPAS

Cessants de la classe baixa,
filosops, damas d' honor,
gent que fa temps per 'ná á casa
y joves que 's fan l' amor.

AIXÓ Y BON PÉS

Mil voltas t' he preguntat
si era digne del cor téu.
Y tú, fent una ganyota,
m' has respost:—M' hi pensaré...

Ahir, per fer mil y una,
vaig preguntart' lo mateix,
y també vas contestarme
com tants cops:—M' hi pensaré...

¿Y no sabs qué hi deduhit
aquesta nit... bo y despert,
tot pensant ab lo que pensas
quan tú dius:—M' hi pensaré?...

TIPAS Y TIPOS

Caps que han perdut los cabells,
vells que 's perden per un mot,
homes que han perdut la dóna
y dónas qu' ho han perdut tot.

Donchs hi deduhit, que si
pensas tan continuadament,
de tan pensar, se't farà
un ull de poll al cervell!

M. SOLÁ.

PRINCIPAL

Per fi va estrenarse dimecres lo drama d' Eche-
garay, *El hijo de D. Juan*, basat en una obra di-
namarquesa.

Al sortir del teatro entra en máquina 'l present

número, no quedantnos per
lo tant temps ni espay pera
parlar d' aquesta producció
ab l' extensió deguda. Ho fa-
rém la semana próxima.

LICEO

L' ópera *Mignon* cantada
per la Bendazzi, la Boronat y
en Colli, en Visconti y en Fio-
rini ha agradat molt.

Totas las finesas acumula-
das pél mestre Thomas en
aquesta partitura van poder-
se apreciar á favor de una
interpretació ajustadíssima y
de las bonas condicions dels
cantants.

La Bendazzi interpretá la
protagonista de una manera
acabada, lo mateix com ac-
triu que com á cantant: la
Boranat refilá la *polacca* com
un rossinyol; en Colli, á pe-
sar de tenir ia veu poch vo-
luminosa, 's defensá com un
héroe: molt bé en Visconti en
lo paper de Lotario y en
Fiorini qu'es un excelent ca-
ricato en la part de Laertes.

Lo mestre Mugnone con
firmá més y més lo bon con-
cepte que d' ell té format
lo públich. Tant lo prelude
del acte segon, com la sin-
fonía que s' executá entre 'ls
dos quadros en que dit acte
segón se divideix, alcansaren
los honors de la repetició. Ve-
ritat es que totas dugas pessas
sigueren executadas ab un
gran ajust y ab una gran
abundancia d' hermosos ma-
tisos.

Ab tot lo qual es aquesta
una de las vegadas en que l'
hermosa producció de Am-
brós Thomás ha agradat més
al públich.

ROMEA

La comedia *L'infern á ca-
sa* es original del ppoular
Federich Soler? ¿Es un arre-
glo? Lo cartell deya qu' era una producció *com-
posta*, y aquest adjectiu que 'l mateix autor ha
empleat altrás vegadas que ha presentat *arreglos*
ens fá sospitar fins á cert punt que de un arre-
glo 's tracta també en l' ocasió present.

En aquest cas precis es confessar que 'l Sr. So-
ler podia haver triat millor.

L'infern á casa reproduheix una vegada més
l' etern problema de las dificultats que la sogra
crea als matrimonis. La separació de la sogra y'l
restabliment de la pau conjugal á cada punt in-
terrompuda, es lo desenllás natural de aquesta
classe de comedias.

Però en *L'infern á casa* s' hi arriba per ca-
mins tortuosos y molt enmaranyats. Rigurosa-
ment la comedia acaba al final del acte primer.
Ab unas explicacions que donés lo marit tot esta-
ria llest; pero no las dona, 's perturba, cosa que
desdiu del séu caràcter enter y la comedia con-
tinua. Figúrinse un rellotje que acaba la corda;

pero hi ha una mà que fá corre las minuterias... La mà del autor se véu sempre.

En l'obra ab tot, s'hi descubreixen moltes de las qualitats que al Sr. Soler distingeixen. Una gran abundancia de recursos escénichs y una propensió decidida á allargar los diálechs. Toch de observació oportuna que caracterisan los personatjes, com raigs de llum, que aclareixen aquell laberinto, y alguns xistes en boca dels personatjes cómichs que amenisan las escenas en que intervenen.

En cambi, la pintura general de la societat que reproduheix, está poch conforme ab la realitat, y 'ls raigos d'enteresa que posa en una nena de dotze anys, son excessius y anti-naturals.

La comedia ha produhit millor impressió en las representacions que s'han donat, després de la primera. Las estisoras han fet un bon esmotxament y 'l conjunt ha guanyat. Los actors están bén possehits dels séus papers respectius, distingintse á més de las Sras. Monner, Clemente, Parrenyo y la nena Blanca, 'ls Srs. Bonaplata, Goula, Capdevila y Soler. Cada nit l'autor es cridat al final de tots los actes.

TIVOLI

Després de las representacions de *El país de la olla*, uns quants dias de sarsuelas curtas,

Y á continuació la reproducció de l'aplaudida y popular sarsuela *Los sobrinos del capitán Grant* que sempre crida públich.

Tal es la marxa que segueix lo Tivoli mentres s'está preparant una novetat ab l'esperansa de que cridarà tant l'atenció com l'afortunada *Mis Hellyet*.

Allá veurém.

NOVEDATS

Reputém *La Dolores* com la millor obra dramática del Sr. Feliu y Codina.

En totas las que fins ara tenia donadas á la escena hi veyam un escriptor de rassa y un habilidós coneixedor de la escena.

En *La Dolores* l'escriptor s'hi manté á una altura notable y l'habilitat en combinar escenas y en preparar efectes cedeix lo lloch á las vibracions de la inspiració. L'habilitat hi es; pero no 's veu. L'espectador se sent dominat y atret, desde las primeras escenas fins al final del drama; y aqui precisament está 'l mérit de l'obra y en aixó tot justament estriba 'l triunfo del autor.

Feya temps que no s'havia posat en escena una producció que agradés tant á tothom, als inteligents y als profans.

Y es que l'argument de la mateixa es humá á tot serho; la contextura magistral; lo pensament dominant plé d'interés, y 'ls diversos epissodis que surgeixen á través de l'acció, arranquen naturalment de aquesta mateixa y no tenen res de sobreposats. Son flors naturals que esclatan en terra fértil.

La Dolores es ademés un drama molt pintoresch. Una copla aragonesa li serveix de base; en terra aragonesa 's desrolla, y aragonesos son la majoria dels séus personatjes. Tots son de carn y ossos, tots tenen ánima y vida y 's mouhen y accionan ab desembrás, y parlan ab justesa un llenguatge que té tant de popular com de literari, sense ordinariesas, ni requincallas retóricas. En aquest punt lo Sr. Feliu y Codina deixa sentada una vegada més sa envejable reputació de coneixedor del idioma castellá, qualitat que sol negarse als fills de Catalunya.

Si una cosa ha extranyat á tothom es que una producció tan notable no haja sigut estrenada á Madrid. Nosaltres no ho sentim per aixó: á Madrid anirà desde Barcelona, acompanyada de la justa fama que aquí ha alcansat. Si no hi anés, pitjor per las companyias que tenint á la séva disposició una joya d'or la desdenyan, preferintli tanta y tanta quincalla com acostuman á presentar al públich.

L'interpretació per part de la companyia de Novedats, es digne de verdader elogi. Tots los actors s'han esmerat en sos respectius papers. La Sra. Mena, en la protagonista está admirable; molt justa la Sra. Huertas. Bé de debó 'l sargento andalús, confiat al Sr. Simó; apassionat, tal vegada un xich massa en las primeras escenas, lo Sr. Parrenyo; ben imposat del séu paper lo Sr. Esteve, y fets un parell de baturros de debó 'ls Srs. Pigrau y Oliva.

En la direcció escénica s'hi descubreix la bona mà del Sr. Tutau, qui ha tractat l'obra ab molt carinyo, y es probable, per consegüent, que 'n toqui com es degut, los resultats. Per ara figura cada nit en lo cartell, y 'l públich no 's cansa de anarla á veure.

Ultimament, ha arribat á Barcelona 'l Sr. Feliu y Codina, qui podrà rebre personalment los aplausos dels séus admiradors.

* *

S'está ensajant en aquest teatro, pera estrenarse la senmana que vé, una *humorada* en dos actes y nou quadros, del popular escriptor C. Gumá, titulada *La llanterna mágica*. Sabém qu' es una obra *sui géneris*, en la qual hi treballa casi tota la companyia, y que probablement cridarà molt la atenció pública, tant per la séva novetat com per las alusions de que está plena.

CATALUNYA

Per tota aquesta senmana s'ha de inaugurar la temporada d'hivern.

La companyia que ha anunciat l'empresa es molt complerta.

Y una de las primeras produccions noves que serán posadas, es *La czarina*, llibre d'Estremera, y música del mestre Chapí.

CALVO Y VICO

Pél próxim diumenje está anunciada la representació de una màgia, ab lo títul de *Batalla de ninfas*.

¿Pantorrillas?

CIRCO EQUESTRE

La pantomima *Juan Garín, el ermitaño de Montserrat*, está basada en la llegenda popular del mateix títul.

L'obra 's distingeix per l'esplendidés ab que ha sigut posada, tant en trajes com en decoracions: la del quadro tercer, especialment, produheix un gran efecte.

Lo públich no 's cansa de anar á veure aquesta nova pantomima, combinada pél Sr. Guerra, ab música del mestre Bartumeus y ballables del senyor Torres, de manera que l'empresa del Circo Equestre ha trobat en ella una verdadera mina.

N. N. N.

¿ERA AIXÓ?

I

Deixantme ferit lo cor
ab tot y serte fidel,

CATALUNYA PINTORESÇA

Alrededors de Vallvidrera.

un jorn ton capritxo cruel
donà mort al meu amor.

Y sense deixarme treva
ni fer cas de ma tristesa,
posares fi à ta vilesa
llentsantme de casa teva.

Del carrer vaig demanarte
explicacions, y 'm vas dir:

—Ay fill meu.... no 't puch sufrir.

¿Cóm vols que arribi à estimarte

si en lo mor no hi ha ningú

tan rata?... ¡ni un regalet!....

¡No s' ha vist ningú, Quimet,
tan miserable com tú!

—Y donchs—vaig dirte—y l'adrés?....

—Quatre pedras—respongueres

—¿Y l' agulla y las pulseras?

—¡Catorze rals.... no val més!

Per tant, com de tú, amich méu,
no n' estich gens satisfeta....
¡tanca de cop la escaleta
y vésten en nom de Deu!—

II

Han passat días y mesos
y fins anys d' aquell jorn trist,
y durant molt temps t' hi vist
anar ab distints promesos.

Veig que t' agrada cambiar
de galán, bella Carmeta,
¡No deus quedar satisfeta
del que 't solen regalar!

¡Muda cada mes d' aymant!
¡cambia sovint, cambia!....
¡Potser trobis algun dia
lo que no vagis buscant!

III

«Qui bé estima may oblida»
 diu l' adagi, y es vritat,
 avuy, Carme, t' hi trobat
 y fins m' ha semblat mentida
 que ser la mateixa pugas
 per mi un jorn tan benvolguda.
 ¡Tant es lo qu' estás perduda
 y tantas son tas arrugas!
 Al mateix temps he notat
 plé mon cor de dol y pena
 qu' estás criant una nena
 com tú, de cabell daurat.

Ah Carme! Per fi ha sortit
 lo regalo que buscavas....
 Si era aixó 'l que desitjaves....

¡bé ho podias haver dit!!

M. RIUSEC.

En un article que ha vist la llum en *La Vanguardia* respecte als augmentos que han tingut certes coses a la Casa Gran s'hi llegeixen los següents datos:

En lo pressupost de 1875-76 los sous d' empleats y facultatius titulars ascendian á 182,000 pesetas anuals.

En lo pressupost de 1891-92 ascendeixen á 706000
 Aument en 16 anys: 524,000 pessetas.

Es á dir: los sous dels empleats casi s' han triplicat en lo decurs de 16 anys.

Aquellas sangoneras que van ser posadas á la Pubilla en temps de la Exposició, ja no las hi treu may més ningú.

* *

Deute municipal.

En l' exercici del 75 al 76, pagava Barcelona 600,000 pessetas per interessos y amortisació del Deuda.

Setze anys més tart, ne paga 3 milions.

Es á dir: lo sacrifici que s' imposa á Barcelona s' ha quintuplicat.

De aquells cops de llañceta surten aquestas sangrias.

¡Ay pobre Pubilla si no s' espavila!

Los sarauhistas, desde la Rambla de las Flors han trasladat lo seu casino y centro de operaciones á un piset de la Rambla de Canaletas.

Deya aquest dia un transeunt:

—¿Vol dir, que en un piset tan petit hi cabrán tots los tráfechs de aquesta gent?

* *

Un altre deya:

—Vosté riguisse'n; pero 'l fet es que ab totas las sévas manyas ells van amunt.

—Sí, es veritat, van Rambla amunt al menos. No 's pensi, jo fins hi arribat á creure que 'l dia menos pensat s' instal·larán en la barraca aquella de la Plassa de Catalunya que un regidor sarauhista, al pendre possessió del càrrech, defensava ab tant tessón per véurela convertida en un café.

—¿Vol dir que ja llavoras se feya 'l niu?

—¡Aixó mateix!

Lo rector de la Universitat, en la qüestió de las clínicas, fá causa comú ab los estudiants de la facultad de Medicina.

¡Ay gracias á Deu!

Vels' hi aquí un cas que desmenteix un antich refrán.

A lo menos aquesta vegada 'l rector se recorda de quan ell era escolá.

Lo nou arcalde de Madrit, marqués de Cubas, se proposa fer lo que 'ls cirurgians ne diuhen: *Cortar por lo sano.*

Treure de la menjadora als empleats grossos, mal avesats y extirpar sense contemplacions tots los mals vicis de qu' está apoderada aquella administració.

Si l' arcalde de Madrit no s' arronsa, á lo menos allí haurán trobat un home digne d' empunyar la vara y de ferla servir.

Pero ¿y á Barcelona, cóm ens ho arreglarém?

Aquí 's parla del nombrament del Sr. Martí y Gofau.

Una bona persona; pero una mica massa propensa á pesar figas.

Generalment á lo millor s' adorm.

¡Y cuydado si aquí 's necessita un home ben despert!....

Sobre tot haventhi una tanda de regidors espatutxins que sempre vigilan ahont hi ha vesch!

Lo passeig del Cementiri está verdaderament intransitable.

Lo cotxe dels morts quan passa per allí sembla una góndola veneciana en dia de trángul.

Casi tots los difunts arriban al cementiri marejats.

Un d' ells deya aquest dia:

—No 'n tenim prou ab morirnos, qu' encare 'ns obligan á passar aquest mal rato!...

Llegeixo y m' escriuixo.

«La minoria fusionista del Ajuntament ha acordat assistir á las sesiones y empendre una enérgica campanya administrativa.»

¿Energia á aquestas horas?

¡Ara vegin!

Vaja, ja que volen ser enérgichs, jo 'ls indicaré un medi.

¿Saben quin es? Nombrar directors de la minoria fusionista, regidoresca als Srs. Depax y Poggio. Los qu' están al corrent de las interioritats de la Casa Gran asseguran que 'ls Srs. Poggio y Depax son los dos regidors de la colla fusionista que hientenen més.

Semblavan tontos; pero allá als consums, segons diuhen, van espavilarse molt.

Y á propòsit de la enérgica campanya administrativa dels fusionistas:

Si avuy per demá 'l Sr. Schwartz torna á publicar un llibre ¿també se n' hi quedarán 400 exemplars los seus companys de corporació?

Me sembla á mi, que per mostrarse ben enérgich, lo millor que poden fer en un cas aixís es quedárseli tota la edició.

Diu un periódich que l' altre dia s' estava descarregant un barco de blat en lo Port de Barcelona.

Afegeix que 'l capitá del barco s' retenia una cantitat de blat per respondre del import dels fletes.

Y assegura que 'l comerciant, qu' es ademés de comerciant una autoritat popular, vá fer us dels guardias municipals per fer la forcosa al capitá y endúrse'n tot lo blat al séus magatzens.

¿Quí será aqueixa autoritat popular que aixís se val de la guardia municipal per un objecte tan poch delicat?

Já que 'l blat va al molí ¿no valdria la pena de que hi anessen també 'ls regidors que cometen tals abusos?

M' escriuhen de Sant Andreu de Palomar:

«Aquí á Sant Andreu passava l' altre dia un home mal tractat de roba y ab sombrero hongo, portant ademés un cornetí sota l' aixella.

Lo fulano, aturantse davant de cada porta oberta, bufava 'l cornetí, y després de fer sentir algunas notas estridentes del instrument, deya ab alegría:

—¿Volen fer una gracia de caritat á un músich *tronat* qu' está *reventat* de butxaca?

¿Veritat que hi ha personas que ni en mitj de la major pobresa perden lo bon humor?

En l' última sessió del Ajuntament s' han aprobat los comptes del gas dels fanals públichs corresponent al últim mes de Setembre, de import 69,793 pessetas.

Ara no més faltaria saber una cosa:

—¿Quants y quins regidors han anat á aquella administració?

Vostés dirán:

—¡Bó! ¿Y qué hi havían de anar á fer?

Y jo 'ls respondré:

—¿No 's tractava del gas? Donchs molt senzill: tal vegada anavan en usca de llum.

Per home terne 'l director de l' Escola de Arquitectura.

A n' ell que no li vagin los estudiants ab reclamacions de cap mena, porque ell, com á Villar que 's diu, es capás de deixarlos espalmats ab un remitit per l' istil del que va publicar l' altre dia en lo *Brusi*.

Mirin cóm s' explicava:

....«Pero en cuanto á la disciplina escolástica, sin lujo de rigor, pero con la inflexibilidad de la ley, estaré firme en mi puesto sin vacilaciones, porque tengo conciencia de mis deberes tanto más imperativos cuanto que si hay hoy (*¡ay! ¡oy! ¡uy!*) como creo gentes empeñadas en aflojar los tornillos sociales teniendo por objetivo la disciplina escolar aquí ó allá, ó los modales del pueblo culto acullá, como un dia quebrantaron la militar con el deplorable «que baile», no debemos flaquear los que tenemos el deber de aplicar la ley en las varias esferas del servicio público.»

A un estudiant de arquitectura varen preguntarli:

—Vaja, digas, ¿qué te 'n sembla del istil del director de la Escola?

Y ell va respondre en sech:

—Arquitectura barraca.

TRAJOS Y COSTÚMS

UNA POLLENSINA. (*Pollensa. — Mallorca*)

Y á propòsit. ¿Volen que 'ls conti una anécdota curiosa del Sr. Villar?

Encarregat com estava de las obras de reforma de la iglesia de Montserrat, se passejava per l' interior del temple, mirant á dreta y esquerra, á dalt y á baix, en companyia del abat, pera veure lo que allí podria ferse, y en aquell catalá avalencianat que parla sempre, á pesar de ser fill de Murcia, deya entre dents:

—¡La vercha me fa nossa!... La vercha me fa nossa.

L' abat, tot esborronat, li replicava:

—¿Pero qu' está dihent, Sr. Villar?

—Que la vercha me fa nossa.

—¿Que li fa nosa la gloriosa imatge de la Mare de Déu?

—No: la Madre de Dios no: la verja!

Volia dir aquell gran reixat costejat per Fernando VII.

Y ara als alumnos de arquitectura, ja 'ls deixo riure tant com vulguin.

Al sortir de la representació de l' última comedia de 'n Frederich Soler, deya un concurrent:

—¿Vols que 't digui la veritat? Me n' hi endut un desengany.

—¿No t' ha agradat?

—Sí; pero jo 'm creya que aixó de *L' infern á casa*, seria cosa del Ajuntament.

Lo Sr. Porcar avants de deixar la vara ha manat escriure una Memoria consignant tots los actes realisats per l' actual Ajuntament.

Vostés mateixos dirán si es aixó lo que reclama Barcelona.

A las justas queixas de la ciutat, sempre hi ha qui diu:

—Y bé, vaja, sí: *dónali memorias*.

Un telégrama de Madrit sobre una de las últimas festas de palacio que han sigut molt fastuosas, consigna l' següent detall:

«En los círculos aristocráticos hácese grandes elogios de la elegancia del traje y de la magnificencia de las joyas con que se presentó en el concierto la señora marquesa de Comillas.»

Procurém propagar la noticia á fi de contribuir á que se 'n enterin los accionistas de la *Trasatlántica*.

A lo menos si no cobran dividendos, que vejín que la *Trasatlántica* va bé... y que la societat anti-pornogràfica no morirá tan fàcilment per falta de recursos.

De com una dona fins sis mesos després de morta pot ser *agraciada*.

Las cigarreras de Sevilla compravan un dècim en tots los sorteigs de la Loteria Nacional, posant un tant á compte de una amiga de treball que havia mort mitj any enrera.

ESCENAS DE QUARTEL

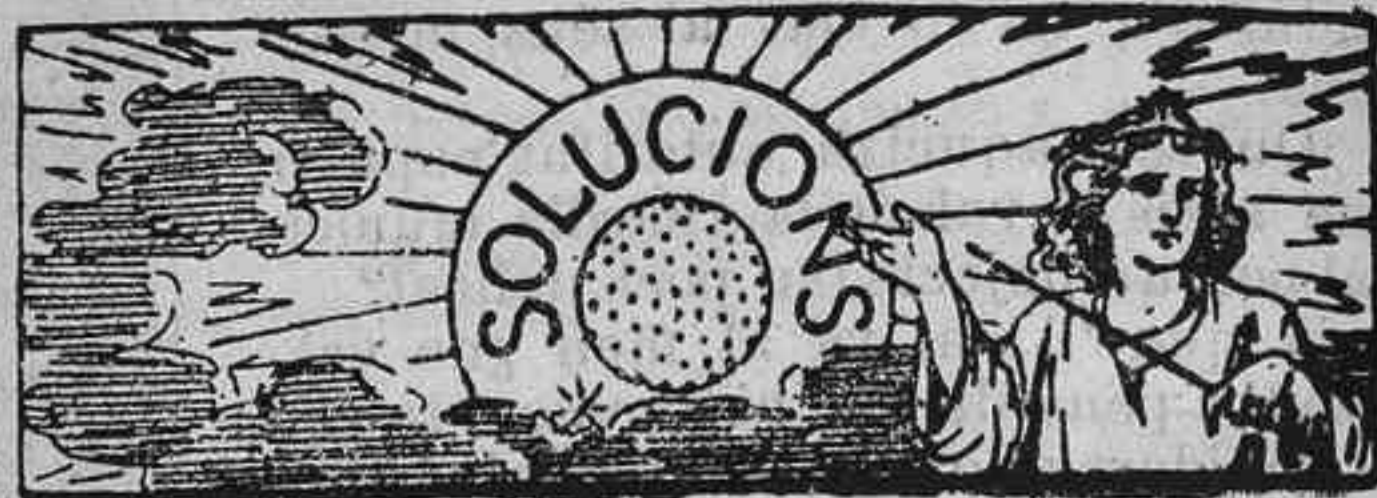

—¡Ah! Cunque este ranchu es malu!...
¡Pues, vaya unas pritencciones!
¿Quieres comer mejor?

—Sí.

—Vete á las «Cuatro Naiciones».

Donchs bé: ara últimament han tret. Y al treure, clar, fins la morta ha sigut *agraciada*.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Se-re-ni-tat*.
- 2.ª ID. 2.ª—*Camilo*.
- 3.ª ANAGRAMA.—*Serra—Resar*.
- 4.ª HOMONIMIA.—*Pau*.
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*M A G I N A*
G I N E S T A
N A T A L I A
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Riudecol's*.
- 7.^a GEROGLÍFIH.—*Com mes aranyas menos moscas*.

XARADA

ECOS DE LAS FESTAS

I

—¿Qué tal? ¿Ja va veure 'ls quadros del carrer del Hospital y las donas ab hamacas?
—Donas macas, diu?—Oy tal; afiguris qu' eran fetas de xocolata.—¡Que diu!
—No 'm van *sis* poca de feyna com qu'anavan tant *d'istiu*.

—Vaja; diguin lo que vulguin pro per mi, la comissió poch *total* devia estarhi quan no va fer res de bó.
—No ho diguis, home, no ho diguis, que 's van fer cosas molt grans y de molt *alta* importancia.
—Sí, van fer sorti'ls gegants.

—¿Te 'n recordas *quinta-quinta* d' aquells *papus* del Passeig de Colon?... ¿oy qu' eran lletjos? encare 'm sembla que 'ls veig dalt d' aquellas *xamaneyas*...
—Dos no sabs qui son; si un noy no fa bondat, ells se 'l menjan.
—Pro, jo ja faig bondat ¿oy?

—¿Qué tal per 'llá á Barcelona; te va agradar tot, Climent?
—Renoy, *hu* tota ma vida no som vist tanta de gent.
—Y 'l que á *dos* més va agradarte ¿qué va ser?—A mi, Joan, una somera molt grossa que 'n diuhen un *alafant*.

—¿Vas anar á la *batalla* de flors?—Que 't creus que soch boig; noy, lo *sis* una pesseta per entrá al *Parch* no 'm fa goig; pro jo crech que va sè' una olla.
—Ja 'ns pots estar ben segú,

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

Está agotanse la última obra del popular C. GUMÁ, titulada

¿COLÓN Ò CARNESTOLTAS?

ENSARRONADA CÓMICA MUNICIPAL, ab caricaturas de M. MOLINÉ

PREU: 2 RALETS

NOVEDAD

LOS HÉROES

El culto de los Héroes y lo heroico de la Historia, por **TOMÁS CARLYLE**

Traducción directa del inglés, por **D. JULIAN GORBÓN.** — Profesor de lenguas

Con un prólogo del eminente

D. EMILIO CASTELAR

y una introducción de

D. LEOPOLDO ALAS (Clarín)

Precio: 2 pesetas

OBRA NOVA

TARDANIAS

PER **C. BOSCH DE LA TRINCHERÍA**

Un tomo en octau. — Pesetas, 2'50

GUASA YIYA

PER **D. JUAN PEREZ ZUÑIGA**

PRECIOS DE ESTA OBRA

Un tomo en 8.º ilustrado, para el público 3 ptas.—Para los amigos, 4 ptas.—Para la familia, 5 ptas.

Per M. Figuerola y Aldrofeu

Obra nova.—Preu: UN raleu

LO VIGILANT

GRAN ÉXITO

25 CÉNTIMOS DE MANIOBRAS

Por FRADERA Monzón, Octubre 92

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS

DE **J. M.ª BARTRINA**

Ilustradas por **J. LUÍS PELLICER**

Precio: 3 pesetas

!!! ALERTA !!!

Avansan rápidamente los trabajos de impressió de

L'ALMANACH

DE La Esquella de la Torratxa

Los corresponsals poden fer los pedidos que se servirán per rigorós torn

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu franca de port. No responém d' estravíos, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

perque lo qu' es la *batalla*
no la va veure ningú.

—Vaja, per mi, aquelles festes
van acabar massa aviat;
puig jo d' alló més pescava
sens menester *cinch-girat*;
¿per què no 's fan centenaris
cada senmana, senyor?...—
(Aixó tot somiant ho deya
un que avuy es regidor).

—Jo tres que del centenari
hu-invers guardo un recort gros,
y que 'm va agradar.—¿Qu' entravas
potsè á tot arreu d' arrós?
—No.—¿Potser vas guanyá un premi?
—¡Cál!—¿Donchs, vas guanyar diners?
—Tampoch; vaig perdre la sogra
y no l' he vista may més.

Acabo de rebre un *parte*
d' un de fora; diu així:
«Ja havèm arribat; la dona
»diu que may més vol veni;
»ha pres mal; *cinch* aixafada
»nosaltres tots peus inflats
de caminar per los vostres
carrers mal *enrajolats*.

J. STARAMSA.

FILLAS DE EVA

Fot. L. Zurike.—Viena.

Mira al cel, y se 'm figura
que ab semblant actitut s' erra;
lo regne d' aquesta dona,
més que al cel, es á la terra.

DISTRACCIÓN CASULANAS

LA MONEDA VOLADORA

Agafin una copa cónica, qual embocadura sigui
una mica més ample que un duro; al fondo de la
copa s' hi posa, bèn plana, mitja pesseta, y sobre,
en lo lloch ahont quedi, 'l duro, també bèn plà.

Ara una pregunta: ¿pot ferse sortir la mitja
pesseta sense tocar cap de las monedas?

Molt fàcilment: bufin ab molta forza sobre la
vora del duro; la moneda gira y 's posa vertical, lo
vent que han produhit al bufar regolfa en lo fons
de la copa, y la mitja pesseta, impulsada pèl ayre,
salta á fora.

II

Aquest gall, *Hu-dos-tercera*
prima dos tersa primera.

CLARA.

ANAGRAMA

En *Total*, un tabalot
molts dias ab un garrot
li pega á la séva esposa,
puig per molt petita cosa
ja la maltracta de *tot*.

TRENCA-CLOSCAS

ANITA N. PONS

CLOT

Formar ab aquestas lletras una ciutat important
de Europa.

DOS APITS.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....

Primera ratlla vertical y horisontal: objecte de
butxaca.—Segona: establiment.—Tercera: aucell.

PAU MORA.

GEROGLÍFICH

∴
|
—
|
—

REY NANO.